

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV
SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM**

STREDNÉ VZDELÁVANIE

Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. 7. 2016 pod číslom 2016-14674/30707:25-10G0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Obsah

Obsah.....	2
ÚVOD	3
1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	3
2 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU3	
3 ŠPECIFIKÁ VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM	3
4 CHARAKTERISTIKA.....	4
4.1 Popis vzdelávacieho programu	4
4.2 Základné údaje:.....	4
5 PROFIL ABSOLVENTA.....	6
6 VZDELÁVACIE OBLASTI	6
7 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY	7
7.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory v 4-ročnej príprave.....	7
7.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory v 4-ročnej príprave:.....	7
7.3 Rámcový učebný plán pre 4-ročné študijné odbory v 5-ročnej príprave	10
7.4 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4-ročné študijné odbory v 5-ročnej príprave:.....	10
7.5 Rámcový učebný plán pre 4-ročné študijné odbory v 5-ročnej príprave	13
s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku:.....	13
7.6 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4-ročné študijné odbory v 5-ročnej	13
príprave s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku:	13
8 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY	15
9 VYUČOVACÍ JAZYK	15
10 POVINNÉ PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE	15
11 POVINNÉ MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE... ..	16
12 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA.....	16
13 ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM	16

Úvod

Vzdelávací program pre žiakov so zrakovým postihnutím stredné vzdelávanie je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre odborné vzdelávanie a prípravu príslušných skupín študijných a učebných odborov a štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá (úplné stredné všeobecné vzdelávanie).

1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Žiaci so zrakovým postihnutím plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci stredných odborných škôl a gymnázií na sekundárnom a na vyššom sekundárnom stupni vzdelávania. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zrakovým postihnutím v takom rozsahu aby konečné výsledky žiaka so zrakovým postihnutím zodpovedali profilu absolventa sekundárneho a vyššieho sekundárneho vzdelávania s prihliadnutím na zrakové postihnutie.

2 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch.

3 ŠPECIFIKÁ VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci so zrakovým postihnutím, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnych stredných školách pre žiakov so zrakovým postihnutím a v špeciálnych triedach pre žiakov so zrakovým postihnutím.

Žiaci vzdelávaní v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi stredných škôl sa vzdelávajú podľa príslušných štátnych vzdelávacích programov s prihliadnutím na ich stupeň postihnutia.

Na všetkých stupňoch vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím je potrebné akceptovať nasledujúce špecifické podmienky, ktoré zabezpečujú žiakom so zrakovým postihnutím saturáciu ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb:

- uplatňovať alternatívne formy komunikácie (Braillovo písmo) v závislosti od stupňa zdravotného znevýhodnenia a individuálnej potreby žiaka,
- dať možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť obsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia,
- vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program v prípade, že žiak nemôže vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie plniť požiadavky príslušného vzdelávacieho programu aj v stredných odborných školách pre žiakov so zrakovým postihnutím.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím v bežných triedach stredných odborných škôl a gymnázií (integrované vzdelávanie):

- zabezpečiť odborné, personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zrakovým postihnutím a tiež

systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou pre žiakov so zrakovým postihnutím,

- zabezpečiť vypracovanie individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu pre žiaka so zrakovým postihnutím, za ktorý zodpovedá triedny učiteľ v spolupráci s vyučujúcim daného predmetu, školským špeciálnym pedagógom a školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie,
- využívať disponibilné hodiny na zavedenie na individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu,
- vyučovať žiaka so zrakovým postihnutím školským špeciálnym pedagógom individuálne alebo v skupinách na vyučovaní alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom,
- umožniť školskému špeciálnemu pedagógovi (tyflopédovi), školskému psychológovi v rámci vyučovania individuálne pracovať so žiakmi s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie zrakového postihnutia.

4 CHARAKTERISTIKA

Vo výchovno-vzdelávacom procese žiaci so zrakovým postihnutím plnia rovnaké ciele ako ostatní žiaci stredných škôl na sekundárnom stupni vzdelania. V špeciálnych stredných odborných školách pre žiakov so zrakovým postihnutím je dĺžka štúdia predĺžená o jeden rok. Predĺžením štúdia a komplexnou tyflopédickou starostlivosťou sa vytvárajú lepšie podmienky pre žiakov so zrakovým postihnutím na zvládnutie vzdelanostného modelu absolventa sekundárneho vzdelania.

4.1 Popis vzdelávacieho programu

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch.

4.2 Základné údaje:

3 – ročné stredné odborné vzdelanie v štvorročnej príprave

Dĺžka štúdia:	4 roky
Forma výchovy a vzdelávania:	Denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Stredné odborné vzdelanie
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk/jazyk príslušnej národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Nižšie stredné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	Záverečná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	Vysvedčenie o záverečnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	Výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Kvalifikovaní remeselníci s uplatnením vo veľkých, stredne veľkých alebo malých firmách, v službách

	stredného alebo drobného podnikania v danom odbore.
Možnosti ďalšieho štúdia:	Vzdelávacie programy nadstavbového štúdia pre absolventov učebných odborov. Špeciálne kurzy, ktoré umožňujú rozšíriť odbornú kvalifikáciu absolventov.

4 – ročné úplné stredné odborné vzdelanie v päťročnej príprave

Dĺžka štúdia:	5 rokov
Forma výchovy a vzdelávania:	Denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Úplné stredné odborné vzdelanie
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk/jazyk príslušnej národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Nižšie stredné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	Vysvedčenie o maturitnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	Vysvedčenie o maturitnej skúške
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Stredný technický pracovník v príslušnom odbore, marketingu a podnikateľskej sféry.
Možnosti ďalšieho štúdia:	Pomaturitné štúdium. Študijné programy prvého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie.

4 – ročné úplné stredné odborné vzdelanie s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku v päťročnej príprave

Dĺžka štúdia:	5 rokov
Forma výchovy a vzdelávania:	Denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Úplné stredné odborné vzdelanie
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk/jazyk príslušnej národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Nižšie stredné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	Vysvedčenie o maturitnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	Vysvedčenie o maturitnej skúške Výučný list v niektorých odboroch
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Kvalifikovaný pracovník priemyselnej a remeselnej výroby v odbore. Kvalitár, kontrolór, majster, uplatnenie v oblasti drobného a stredného podnikania.

Možnosti ďalšieho štúdia:	Pomaturitné štúdium. Študijné programy prvého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie.
----------------------------------	--

5 PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent sekundárneho a vyššieho sekundárneho vzdelania so zrakovým postihnutím má osvojené kľúčové kompetencie a odborné kompetencie, ktoré zodpovedajú profilu absolventa podľa jednotlivých stupňov vzdelania s prihliadnutím na jeho zrakové postihnutie.

6 VZDELÁVACIE OBLASTI

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch pre všetky skupiny učebných a študijných odborov a gymnázií.

Obsah vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím je rovnaký ako obsah vzdelávania žiakov gymnázií a stredných odborných škôl. Pri vzdelávaní žiakov so zrakovým postihnutím v študijných odboroch stredných odborných škôl a gymnázií treba prihliadať na cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov v jednotlivých predmetoch, najmä na úpravy pre žiakov so zrakovým postihnutím

7 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY

7.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory v 4-ročnej príprave

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ¹	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	37	1184
Odborné vzdelávanie	75	2400
Disponibilné hodiny	20	640
CELKOM	132	4224

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	37	1184
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra • cudzi jazyk	23	736
Človek a hodnoty • etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo	1	32
Človek a spoločnosť • občianska náuka	1	32
Človek a príroda • fyzika • chémia • biológia	1	32
Matematika a práca s informáciami • matematika • informatika	5	160
Zdravie a pohyb • telesná a športová výchova	6	192
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	75	2400
Teoretické vzdelávanie	20	640
Praktická príprava	55	1760
Disponibilné hodiny	20	640
SPOLU	132	4224
Účelové kurzy/učivo		
Kurz pohybových aktivít v prírode		
Kurz na ochranu života a zdravia		
Účelové cvičenia		
Záverečná skúška		

7.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory v 4-ročnej príprave:

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov,

¹ Minimálny počet týždenných hodín je 32 (rozpätie 32 – 35 hodín)

v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 32 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 128 hodín, maximálne 140 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1., 2. a 3. ročníku v rozsahu 33 týždňov, vo 4. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.
- c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi s prihliadnutím na stupeň postihnutia každého žiaka.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1. ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2., 3. a 4. ročníku.
- e) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje v rozsahu minimálne 3 vyučovacích hodín týždenne v každom ročníku. Pre žiakov so zrakovým postihnutím vo vyučovaní cudzích jazykov sa požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia. Druhý cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín minimálne v rozsahu 2 vyučovacích hodín týždenne v ročníku.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú vyučovacie predmety náboženská výchova v alternatíve s etickou výchovou. vyučovacie predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 10 žiakov.
- g) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ vyučovacím predmetom náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Vyučovacím predmetom etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov z časovej dotácie disponibilných hodín.
- h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovacím predmetom občianska náuka.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú vyučovacie predmety fyzika, chémia a biológia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Vyberie sa jeden z predmetov podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú vyučovacie predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Výučba matematiky sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 2 hodín týždenne za celé štúdium.
- k) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovacím predmetom telesná a športová výchova. Vyučovacím predmetom telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ju do viachodinových celkov.

- l) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- m) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa trieda s viac ako šiestimi žiakmi delí najviac na dve skupiny, s minimálnym počtom traja žiaci, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, pričom v skupine je najviac šesť žiakov.
- n) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie.
- o) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu.

Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v druhom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou.

Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňuje sa jedno v každom ročníku štúdia, 6 hodín v teréne. Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa jeden v 1. ročníku štúdia.

7.3 Rámcový učebný plán pre 4 - ročné študijné odbory v 5 - ročnej príprave

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ²	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	65	2080
Odborné vzdelávanie	67	2144
Disponibilné hodiny	33	1056
CELKOM	165	5280

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	65	2080
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra • cudzí jazyk	38	1184
Človek a hodnoty • etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo	2	64
Človek a spoločnosť • dejepis • občianska náuka	6	192
Človek a príroda • fyzika • chémia • biológia • geografia	5	160
Matematika a práca s informáciami • matematika • informatika	5	160
Zdravie a pohyb • telesná a športová výchova	10	320
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	67	2144
Teoretické vzdelávanie	36	1152
Praktická príprava	31	992
Disponibilné hodiny	33	1056
SPOLU	165	5280
Účelové kurzy/učivo		
Kurz pohybových aktivít v prírode		
Kurz na ochranu života a zdravia		
Účelové cvičenia		
Maturitná skúška		

7.4 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4 - ročné študijné odbory v 5 - ročnej príprave:

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v

² Minimálny počet týždenných hodín je 32 (rozpätie 32 – 35 hodín)

ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 32 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 160 hodín, maximálne 175 hodín. Výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1., 2., 3. a 4. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 5. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.
- c) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku.
- e) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje v rozsahu minimálne 3 týždenných vyučovacích hodín v ročníku. Druhý cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v 1. a 2. ročníku a minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v 3., 4. a 5. ročníku. Pre žiakov so zrakovým postihnutím vo vyučovaní cudzích jazykov sa požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú vyučovacie predmety etická výchova v alternácii s náboženskou výchovou. Vyučovacie predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 10 žiakov.
- g) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ vyučovacím predmetom náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Vyučovacím predmetom etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov z časovej dotácie disponibilných hodín.
- h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovacím predmetom dejepis a občianska náuka.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú vyučovacie predmety fyzika, chémia, biológia a geografia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú vyučovacie predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Výučba matematiky sa realizuje s dotáciou minimálne 1 hodiny týždenne v každom ročníku. V technických študijných odboroch sa výučba matematiky realizuje v rozsahu minimálne 1,5 hodiny týždenne v každom ročníku. Vyučovacím predmetom informatika sa vyučuje povinne ak škola nemá zavedený odborný predmet aplikovaná informatika.
- k) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovacím predmetom telesná a športová výchova. Vyučovacím predmetom telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny

počet. Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do maximálne dvojhodinových celkov.

- l) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- m) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa trieda s viac ako šiestimi žiakmi delí najviac na dve skupiny, s minimálnym počtom traja žiaci, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, pričom v skupine je najviac šesť žiakov.
- n) Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie. Sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne.
- o) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa v 1. ročníku štúdia (so zameraním na zimné športy) a v 2. ročníku štúdia (so zameraním na letné športy).

7.5 Rámcový učebný plán pre 4-ročné študijné odbory v 5 – ročnej príprave s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku:

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ³	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	63	2016
Odborné vzdelávanie	73	2336
Disponibilné hodiny	29	928
CELKOM	165	5280

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	63	2016
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra • cudzí jazyk	35	1120
Človek a hodnoty • etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo	2	64
Človek a spoločnosť • dejepis • občianska náuka	6	192
Človek a príroda • fyzika • chémia • biológia • geografia	5	160
Matematika a práca s informáciami • matematika • informatika	5	160
Zdravie a pohyb • telesná a športová výchova	10	320
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	73	2336
Teoretické vzdelávanie	23	736
Praktická príprava	50	1600
Disponibilné hodiny	29	928
SPOLU	165	5280
Účelové kurzy/učivo		
Kurz pohybových aktivít v prírode		
Kurz na ochranu života a zdravia		
Účelové cvičenia		
Maturitná skúška		

7.6 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4 – ročné študijné odbory v 5 – ročnej príprave s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku:

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom

³ Minimálny počet týždenných hodín je 32 (rozpätie 32 – 35 hodín)

pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa rozširujú podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 32 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 160 hodín, maximálne 175 hodín. Výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1., 2., 3. a 4. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 5. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.
- c) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- d) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku.
- e) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje v rozsahu minimálne 3 týždenných vyučovacích hodín v ročníku. Druhý cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v 1. a 2. ročníku a minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v 3., 4. a 5. ročníku. Pre žiakov so zrakovým postihnutím vo vyučovaní cudzích jazykov sa požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú vyučovacie predmety etická výchova v alternácii s náboženskou výchovou. Vyučovacie predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 10 žiakov.
- g) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ vyučovacím predmetom náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Vyučovacím predmetom etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov z časovej dotácie disponibilných hodín.
- h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovacím predmetom dejepis a občianska náuka.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú vyučovacie predmety fyzika, chémia, biológia a geografia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore.
- j) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú vyučovacie predmety matematika a informatika, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Výučba matematiky sa realizuje s dotáciou minimálne 1 hodiny týždenne v každom ročníku. V technických študijných odboroch sa výučba matematiky realizuje v rozsahu minimálne 1,5 hodiny týždenne v každom ročníku. Vyučovacím predmetom informatika sa vyučuje povinne ak škola nemá zavedený odborný predmet aplikovaná informatika.
- k) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovacím predmetom telesná a športová výchova. Vyučovacím predmetom telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov

v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do maximálne dvojhodinových celkov.

- l) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- m) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa trieda s viac ako šiestimi žiakmi delí najviac na dve skupiny, s minimálnym počtom traja žiaci, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, pričom v skupine je najviac šesť žiakov.
- n) Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie. Sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne.
- o) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou.

Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz.

Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa v 1. ročníku štúdia (so zameraním na zimné športy) a v 2. ročníku štúdia (so zameraním na letné športy).

8 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY

Vzdelávacie štandardy vyučovacích predmetov sú pre žiakov so zrakovým postihnutím rovnaké ako u ostatných žiakov s prihliadnutím na stupeň zrakového postihnutia žiaka.

9 VYUČOVACÍ JAZYK

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky alebo jazyk príslušnej národnostnej menšiny.

10 POVINNÉ PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch. Na dosiahnutie špeciálno-pedagogických cieľov výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím na stredných školách je potrebná spolupráca s jednotlivými pracovníkmi školy:

učiteľ – špeciálny pedagóg (tyflopéd), asistent učiteľa, vychovávateľ - špeciálny pedagóg (tyflopéd), pomocný vychovávateľ, psychológ, sociálny pracovník.

11 POVINNÉ MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch stredných odborných škôl a gymnázií.

12 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch.

13 ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Platia všetky ustanovenia uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch.

